

ZPRÁVA O ČINNOSTI ZA OBDOBÍ 3/2011 – 2/2012

Výkonný výbor

VV se sešel k řízení a organizaci činnosti AKVŠ vyplývající ze stanov sdružení a z plánu činnosti na rok 2011 celkem na šesti zasedáních. Další pracovní komunikace probíhala prostřednictvím elektronické konference ASOCIACE. Informace z jednotlivých zasedání VV byly zveřejňovány na webových stránkách AKVŠ¹. Do zabezpečené sekce byly pro kontaktní osoby členů AKVŠ umístěovány neveřejné materiály.

Hlavní aktivity VV

Pozornost VV byla i v roce 2011 zaměřena na oblast **zajištění financování elektronických informačních zdrojů (EIZ)**. Začátkem roku 2011 na vyžádání RVŠ zpracovaly předsedkyně a jednatelka materiál „*Program MŠMT „Informační zdroje pro výzkum (INFOZ)“ a návrh možného financování elektronických informačních zdrojů od roku 2013*“. S jeho obsahem seznámila předsedkyně účastníky výroční konference AKVŠ dne 24. 2. 2011. Konference přijala usnesení, ve kterém mj. uložila VV „...důrazně prosazovat oprávněné zájmy vysokých škol v budoucím zajišťování financování“. Zmíněný materiál byl projednán na březnovém zasedání předsednictva RVŠ, které k němu přijalo usnesení: „*Předsednictvo RVŠ žádá MŠMT (náměstka), aby při přípravě řešení pro rok 2013 a další (ať už formou programu či infrastruktury VaV) využilo zkušeností AKVŠ a přizvalo zástupce AKVŠ a RVŠ k přípravě tohoto projektu/infrastruktury VaV*“. V návaznosti na toto jednání inicioval předseda RVŠ jednání u vrchního ředitele MŠMT RNDr. Jana Hrušáka, CSc., na které byly pozvány předsedkyně a jednatelka. Toto jednání nepřineslo očekávané výsledky. Do žádné pracovní skupiny zástupci AKVŠ přizváni nebyli, přestože na MŠMT byly v období jara 2011 připravovány podklady jak pro nový program „INFOZ 2“ v Národním programu VaV od r. 2013, tak pro výzvu v rámci PO 3, OP VaVpI. RVŠ i AKVŠ navíc upozorňovali na problémy, které způsob zajištění EIZ z OP VaVpI přinese.

Přesto byla výzva číslo 4.3 – Vybavení odborných vědeckých a oborových knihoven dne 2. 8. 2011 vyhlášena. Po vyhlášení věnovala AKVŠ úsilí na podporu koordinace připravovaných projektů v rámci této výzvy a iniciovala řadu jednání. Projekty vysokých škol byly odevzdány k 20. 1. 2012. Pravděpodobně až ve 3. čtvrtletí roku 2012 bude známo, zda alespoň mimopražské vysoké školy budou mít zajištěné financování EIZ na léta 2013 – 2017. Informační zabezpečení pražských vysokých škol a společensko-humanitních věd, které nebyly z věcných důvodů pokryty OP VaVPI vůbec, je stále nejasné, protože bývalá RVVI před svým rozpuštěním nový program „INFOZ 2“ neschválila a další informace o stavu projednávání nejsou známy.

VV se dále zabýval problematikou **statistického zjišťování** ve vysokoškolských knihovnách. Nový výkaz na rok 2011 byl přijat a byl připraven nový program sběru dat, který byl pilotně odzkoušen na několika vysokých škol a upraven dle jejich připomínek. V březnu proběhl pracovní seminář a na základě připomínek byly upraveny a doplněny Pokyny k vyplňování.

V souladu se Statutem **Fondu zahraničních cest** AKVŠ zorganizoval VV výběrové řízení na podporu realizace zahraničních cest knihovníků v roce 2011. Do výběrového řízení bylo podáno 6 přihlášek, ve kterých uchazeči požadovali podporu účasti na konferenci (kategorie B). Všechny projekty splnily formální náležitosti výběrového řízení a postoupily do hodnocení. Projekty hodnotila pětičlenná komise schválená výroční konferencí dne 24. 2. 2011 ve složení: Mgr. Tkačíková (předsedkyně)

---

¹ <http://www.akvs.cz/>

(VŠB-TUO), Ing. Bělohoubková (VŠE), Mgr. Cihlová (JČU), PhDr. Fabián (UTB), Ing. Novák (ČZU). Všechny projekty byly podpořeny a rozpočet Fondu byl vyčerpán/překročen o 1 671,- Kč. Zprávy cest byly zveřejněny na webu AKVŠ² a výsledky byly prezentovány na konferenci Bibliotheca academica 2011 v Českých Budějovicích.

V roce 2011 pokračovala hlavně na monitorovací úrovni **spolupráce zástupců AKVŠ s Ústřední knihovnickou radou** při přípravě *Koncepce rozvoje knihoven na léta 2011 až 2015*. Dále byly zpracovány **připomínky k novele Autorského zákona (AZ)** a stanovisko AKVŠ bylo zasláno na Ministerstvo kultury ČR. Ve stanovisku zazněly konkrétní připomínky ke kopírovacím službám, k terminologické a věcné ne/kompatibilitě autorského zákona a zákona o vysokých školách (konkrétně § 47b upravujícího povinnost vysokých škol zveřejňovat vybrané vysokoškolské kvalifikační práce). Stanovisko bylo doplněno úvodem, který zasadil problematiku AZ do širšího kontextu. Změny AZ by měly respektovat obecně platné principy zaručující na jedné straně práva k výsledkům duševní činnosti, ale současně i práva přístupu k informacím. Změny v zákoně by neměly vytvářet nové překážky bránící dostupnosti informací, především překážky ekonomické. Úpravy AZ by měly být provedeny v souladu s legislativou Evropské komise a to včetně legislativy týkající se kolektivních správců. AZ by neměl být v rozporu se zásadami uvedenými například v dokumentech týkajících se autorských práv v informační společnosti – Copyright in the Information Society.³

Vyžádanou kapitolu *Problematika vysokoškolských knihoven* do Bilanční zprávy RVŠ za období 2009–2011⁴ připravila M. Machytková jako externí členka Pracovní komise pro informační technologie ve vysokém školství. VV ji schválil bez připomínek.

V listopadu zorganizoval VV formou webového dotazníku průzkum týkající se hodnocení konference Bibliotheca academica 2011 a zájmu knihovníků o odborná témata pro konferenci a semináře v roce 2012.

Mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce se odvíjí od členství AKVŠ v mezinárodních sdruženích. AKVŠ ČR je členem EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations)⁵ od roku 2009. Zástupce AKVŠ se tedy účastnil výroční konference již potřetí. Ve dnech 26. až 27. 5. 2011 se konalo 19. výroční zasedání EBLIDA (Málaga, Španělsko). Byla zde prezentována Výroční zpráva o činnosti EBLIDA, předsedové jednotlivých expertních skupin referovali o své činnosti ve skupinách, dále proběhla diskuse nad pracovním programem *EBLIDA Work Programme 2011 – 2012*, který vychází ze *Strategie pro léta 2010 až 2013*. Na výroční konferenci EBLIDA navazovala druhý den konference *One Profession, One Future?* věnovaná problémům, kterým budou muset knihovny čelit v následujících letech.

Zástupce AKVŠ se také účastnil 32. konference sdružení IATUL (International Association of Scientific and Technology University Libraries)⁶, která se konala ve Varšavě ve dnech 29. 5. až 2. 6. 2011. Konference byla zaměřena na otevřenost (viditelnost) univerzit a jejich knihoven. Hlavní téma konference bylo vyjádřeno v podnázvu *Libraries for An Open Environment: strategies, technologies and partnerships*.

Spolupráce pokračovala v rámci evropského sdružení LIBER⁷. Zástupci AKVŠ se zúčastnili 40. výroční konference LIBER (Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, 29. 6. až 2. 7. 2011) s velmi ambiciózním mottem „*Připravit Evropu na rok 2020: Role knihoven ve výzkumu, vzdělávání a ve společnosti*“. Podrobná zpráva o této konferenci je dostupná na webu AKVŠ⁸. Konferenci uzavřelo výroční shromáždění členů. Úvodem představil výkonný ředitel Wouter Schallier nové webové stránky LIBER⁹, které nyní mají nový zabezpečený prostor pro členy sloužící k vnitřní komunikaci a

² <http://www.akvs.cz/vybor/cesty.html>

³ http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/copyright-infso/copyright-infso_en.htm

⁴ <http://www.radavs.cz/clanek.php?c=1255&oblast=9>

⁵ <http://www.eblida.org/>

⁶ <http://www.iatul.org/>

⁷ <http://www.libereurope.eu/>

⁸ <http://www.akvs.cz/pdf/zprava-liber-2011.pdf>

⁹ <http://www.libereurope.eu/>

spolupráci. Kromě obvyklých bodů programu jako je zpráva o činnosti výkonného výboru a předsedů pracovních výborů bylo na programu schválení nové výše členských poplatků. Roční poplatek AKVŠ bude od roku 2012 činit 425 EUR, protože ČR již nepatří mezi země se sníženým poplatkem.

Inspirativní pro další činnost AKVŠ byl Světový knihovnický a informační kongres a 77. výroční konference IFLA, která se konala 13. až 18. srpna 2011 v San Juan v Portoriku. Podrobná zpráva o této konferenci je dostupná na webu AKVŠ¹⁰. Mimo jiné zde byl představen program podporující budování silných národních asociací a speciální program pro mladé knihovníky, pro něž bude v roce 2012 uspořádán tzv. IFLA kemp u příležitosti 78. výroční konference a kongresu v Helsinkách.

Odborné akce

V průběhu roku uspořádal VV několik akcí. Pracovní setkání zástupců vysokoškolských knihoven proběhlo 3. 3. 2011 a vztahovalo se k výše zmíněnému vykazování statistických dat o knihovně. S velmi dobrým ohlasem se setkal seminář *Bibliometrie v praxi* (Praha, ČVUT, 15. 3. 2011), který byl věnován evaluačním nástrojům a zkušenostem při hodnocení publikačních výsledků akademických pracovníků.

4. setkání českých uživatelů systému DSpace se uskutečnilo tradičně v Ostravě na VŠB-TUO ve dnech 18. a 19. 5. 2011. Již v předchozím roce se setkání proměnilo na seminář, který přesahuje témata vymezená platformou otevřeného softwaru DSpace. Setkání knihovníků, informačních pracovníků a programátorů (správců repozitářů) bylo věnováno tématům prosazování institucionální politiky otevřeného přístupu, budování institucionálních repozitářů a jejich zapojení do celoevropských projektů. Vyzvanou přednášku a technicky orientovaný workshop (jak připravit repozitář ve shodě s doporučeními DRIVER a Open Aire¹¹ provedl Martin Slabbertje, správce repozitáře a projektový manažer knihovny Universiteit Utrecht v Holandsku. Zazněl zde také návrh, aby se AKVŠ podpisem přihlásila k Berlínské deklaraci¹² o otevřeném přístupu ke znalostem v přírodních a humanitních vědách.

AKVŠ se podílela na semináři *Sociální síť v akademických knihovnách: ano či ne?*, který se konal v Brně 7. 9. 2011.

Ve spolupráci s Akademickou knihovnou JČU byla uspořádána výroční akce AKVŠ – konference **Bibliotheca academica – cíle a perspektivy vysokoškolských knihoven 2011**. Konala se ve dnech 1. a 2. listopadu 2011 v Českých Budějovicích. K hlavnímu tématu konference „*knihovna jako nedílná součást univerzity*“ zaznělo vystoupení pozvané ředitelky Thüringer Universitäts-und Landesbibliothek z Jeny Sabine Wefers a několik příspěvků tuzemských, z nichž zejména příspěvek Hany Landové (ČZU) *Význam knihovny pro studentskou komunitu se setkal s velkým ohlasem*. Zajímavé byly také prezentace všech šesti zahraničních cest uskutečněných v roce 2011 za finanční podpory Fondu zahraničních cest AKVŠ. Program včetně prezentovaných příspěvků je dostupný na webových stránkách¹³.

Další odborné aktivity

I v roce 2011 podporovala Asociace Iniciativu pro podporu otevřeného přístupu¹⁴. Vytvořený informační portál slouží jako opora pro pracovníky knihoven, kteří se snaží o prosazení myšlenek otevřeného přístupu ve své instituci. AKVŠ podporuje kroky pro zvýšení povědomí o hnutí otevřeného přístupu v českém prostředí. Pravidelně se zapojuje do mezinárodní akce Open Access Week a hlásí se k popularizaci otevřeného přístupu a budování otevřených repozitářů.

---

¹⁰ <http://www.akvs.cz/pdf/zprava-ifla-2011.pdf>

¹¹ <http://www.openaire.eu/en/component/content/article/207>

¹² <http://www.berlin9.org/about/declaration/index.shtml>

¹³ <http://www.akvs.cz/aktivita/ba-cpvsk-2011/index.html>

¹⁴ <http://www.akvs.cz/komise/index.html>

Odborné komise a pracovní skupiny

I v roce 2011 při AKVŠ pracovaly neformální skupiny: skupina DSPACE.CZ¹⁵, jejímž cílem je poskytovat informace o systému DSpace v českém prostředí, a skupina pro shibbolethovou autentizaci¹⁶, která koordinuje rozběh shibbolethové autentizace v ČR za knihovny a je partnerem sdružení CESNET.

Komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost (IVIG) pracovala pod vedením PhDr. Ludmily Tiché (ČVUT) do 24. 2. 2011. PhDr. Tichá se k tomuto datu na vlastní žádost vzdala funkce a zůstala pracovat v komisi jako členka. PhDr. Ludmile Tiché patří dík za dlouholetou práci, která byla jednoznačným přínosem pro vysokoškolské knihovny. Do funkce předsedkyně komise IVIG byla navržena a VV jmenována dlouholetá členka komise PhDr. Hana Landová (ČZU).

Komise IVIG byla aktivní v oblasti teoretické a publikační činnosti a rozvíjela spolupráci na národní i mezinárodní úrovni. Komise IVIG připravila českou verzi dokumentu UNESCO zaměřeného na propagaci informační gramotnosti¹⁷. L. Tichá je členkou INFuture Conference Standing Board of Reviewers. Předsedkyně komise byla přizvána do organizačního výboru evropské konference o informační gramotnosti plánované na podzim 2013 v Istanbulu.

Komise připravila dva pracovní semináře: jeden zaměřený na tvorbu e-learningových materiálů, druhý věnovaný problematice citační etiky a citačních manažerů jakožto tématu informačního vzdělávání¹⁸. Tento model odborných akcí se velmi osvědčil, na semináře byl velmi dobrý ohlas a v jejich pořádání bude komise pokračovat i v následujících letech.

Již 9. ročník tradičního semináře IVIG se uskutečnil 22. září 2011 a byl zaměřen na „*Nová témata v informačním vzdělávání*“¹⁹. V tomto roce byly pro hodnocení semináře poprvé použity evaluační dotazníky, které vyplnila zhruba polovina účastníků. Všichni respondenti v dotaznících uvedli, že se budou chtít příští rok na seminář vrátit. Velmi dobře byly hodnoceny i jednotlivé přednášky a úspěch sklídila obě pracovní odpoledne. Přípomínky z dotazníků využije organizační tým při přípravě dalšího ročníku semináře.

---

¹⁵ <http://www.dspace.cz/>

¹⁶ <https://www.eduid.cz/wiki/eduid/contact/akvswg/index>

¹⁷ Překlad byl zpřístupněn na: <http://www.ifla.org/files/information-literacy/publications/infolit-logo-marketing-manual-cs.pdf>

¹⁸ Prezentace P. Hornochové z tohoto semináře je dostupná na: http://www.ivig.cz/citace_hornochova.pdf

¹⁹ Informace o semináři a jednotlivé příspěvky jsou dostupné na: <http://www.ivig.cz/ivig2011.html>